

Uitsnede conceptverslag CWK over Stabiliteit HWBP, dd. 17 november 2021

Alle leden waren aanwezig.

Adviezen stabiliteit HWBP (bijlagen CWK 21-64a en b. Ter besluitvorming).

De voorzitter leidt het onderwerp in. Het Programmabestuur HWBP is gisteren verdaagd in verband met ziele, dus het is nu logisch om voor de CWK een twee-traps-rakket te bouwen. We delen nu de stand van zaken en wat eerste gedachten. Dan zullen we de CWK van 3 december 2021 besteden aan een advies voor het Programmabestuur van 9 december namens de waterschappen.

Els Otterman neemt de CWK leden mee in de stand van zaken. Breun Breunissen, Philipp Keller, Bé Winter, Peter Smit en zichzelf hebben meegepraat over stabiliteit onder leiding van Ruben Maes, n.a.v. de gesprekken van vorige jaar. Ze zijn 3 keer met deze bestuurlijke werkgroep stabiliteit bijeengewees, waarbij er ambtelijke ondersteuning geweest is voor de uitwerking. Dit alles heeft geleid tot de conceptnotitie die vandaag voor ligt.

Iedereen herkent de noodzaak om hier iets aan te doen. De aanbevelingen vaststellen is nog maar het begin. We moeten elkaar verder helpen, door o.a. goede voorbeelden uit te wisselen en elkaar op te bevragen. De vraag is wel hoe we dat gaan organiseren. Dat moeten we nog uitwerken. Ook zal het waterschap een aantal adviezen in het eigen schap moeten oppakken. Bé Winter vult aan dat het resultaat, c.q. advies van deze bestuurlijke werkgroep niet vrijblijvend is. Het betekent nogal wat. Laten we dat ons realiseren. Het vraagt best veel van ons. We moeten elkaar anders gaan aanspreken in de toekomst. Peter Smit vult aan dat het een gezamenlijk proces is met Rijkswaterstaat. We willen samen optrekken.

Erik Keulers leidt in vanuit de Adviesraad. Zij hebben gewerkt aan 2 opdrachten, te weten de korte-termijn boeggolf en een lange-termijn stabiliteit van het programma. Hier is een duidelijk relatie met de bestuurlijke werkgroep stabiliteit. Zij komen 26 november weer bij elkaar.

Er zijn veel verschillende beelden over de stabiliteit van een technisch of communicatief probleem of sturingsvraagstuk of helemaal geen probleem is. Meerdere oplossingen zijn dus ook nodig om het programma stabiel te maken: sturing, doelen, uitgangspunten.

Wat de huidige werkwijze is, is dat we alle individuele programma's op elkaar leggen tot een groot HWBP. Wat is daarbij de zeggenschap van de Programmadiirectie? En wat van de Alliantie?

Er zijn 2 oplossingsrichtingen.

Optimaliseren op de korte termijn (verwachtingenmanagement); zijn de indicatoren realistisch?

Voor de lange termijn is meer nodig om te transformeren: Hoe kunnen we met elkaar flexibel handelen, hebben we een gedragen regie en ruimte voor professionaliteit voor controle en vertrouwen? Handelen voor het collectief als incentive voor de alliantie. Leonie Dennenberg vult aan dat de Adviesraad (smalldeel Lange-termijn) deze transformatiekant nog meer invulling wil geven. Hierover heeft ook een gesprek plaatsgevonden met de directeuren waterveiligheid op 28 oktober. Leonie Dennenberg valt op dat ook breed de urgentie wel gedeeld wordt, maar voldoende draagvlak voor de diverse oplossingsrichtingen voor de korte en lange termijn is er nog niet; we hebben immers pas 7 van de 30 jaar gehad. Nu is de tijd om tijdig bij te sturen. En wat zijn dan de beste instrumenten voor de transformatie?

Aansluitend is er ruimte voor vragen en opmerkingen, waarbij Els Otterman reageert op verzoek van de voorzitter op de inbreng vanuit de aanwezigen vanuit haar rol in de bestuurlijke werkgroep stabiliteit. Diverse leden spreken hun complimenten uit voor de aanbevelingen.

Vanuit Rijn-Oost komen drie aandachtspunten, die Frank Wissink inbrengt:

1. Hebben we te maken met een planningsprobleem of financieringsprobleem en hoe verhouden zij zich tot elkaar. Graag onderzoek.
2. Punt 8 in de lijst geeft bestuurlijke rust.
3. Wat is nu de reden van die wijzigingen? Graag meer onderzoek.

Hennie Rooda voegt toe dat zij graag zien dat de analyse scherper is, voordat we overgaan op maatregelen. Zijn we niet bezig met symptoombestrijding? De vraag is of je nu mitigerende maatregelen moet nemen of dat je wacht op de volgende kadernota.

Els Otterman ziet ze als een aantal punten die we meenemen, zoals het uiteenrafelen van planning en financiering. De Programmadirectie weet ook de onderliggende problemen (punt 3); het heeft wel verschillende oorzaken. Het helpt als we elkaar meer aanspreken. Het verschilt ook per project en per waterschap, dus er is ook geen eenduidige oplossing. Peter Smit stelt vraag zich af of we het een niet moeten doen en het ander niet moeten laten (urgentie of wachten op onderzoek/analyse). Hennie Roorda geeft aan dat een aantal mitigerende maatregelen ruimte geeft in de programmering. Dat is een deel van de oplossing voor de boeg golf. Maar, hoe plannen we met elkaar en hoe komt het dat dat niet goed gaat? Geef ons de gelegenheid te analyseren waar het aan ligt en wellicht zien we nog andere oplossingen. Het gaat wat te snel voor Rivierenland. De Adviesraad komt pas 26 november bij elkaar.

Erik Keulers bevestigt dat de analyse nog loopt. Het is onderdeel van de transitie. Die gaat ook dieper dan planning of programmering. Hebben we voldoende autonomie opgegeven om te sturen in het alliantiebelang?

Tijp Douwstra vraagt de uitkomst van de 1e beoordelingsronde mee te nemen in de ambitie van 50 km per jaar en om de planning en financiën meer uit elkaar te halen. Peter van Dijk is positief, maar vraagt wel aandacht voor externe factoren zoals stikstof. Niet alles is plan en voorstelbaar. Aanbevelingen 9 en 10 gaan erg helpen. De risico's bij 6 en 7 behoeven nog uitwerking. Bij 11 is de vraag wat meer programmaregie betekent in de praktijk. Laten we wel beginnen, zonder alles uitgewerkt te hebben. Els Otterman geeft aan dat we niet meer automatisch geld doorschuiven naar een volgend jaar bij vertraging. We gaan daarover met elkaar in gesprek. Ook om risico's samen te delen. Bé Winter vult aan dat met name over de risico's van punt 6 nadrukkelijk gekeken wordt naar de rol van het dagelijks bestuur.

We willen hen meer verantwoordelijkheid geven en probleemeigenaar maken bij vertragingen. Dat betekent ook dat de rol van het bestuur verschuift van alleen op draagvlak en kwaliteit sturen, maar ook op tijd en geld. Deze ommekeer is nodig. Paul van den Eijnden stelt dat dat ook een wig kan zijn in de alliantie. Een vertraging hoeft niet altijd aan het waterschap zelf liggen. Dit zal dan onderdeel van het gesprek zijn, antwoordt Els Otterman.

Henk van der Drift vraagt aandacht voor de extra inspanning (meer expertpools, reviews) en voor een balans tussen meer programmaregie en meer verantwoordelijkheid. Els Otterman geeft aan het te zoeken in niet meer bureaucratie. Hetty Klavers verwacht wel meer inspanning van de bestuurders.

Vincent lokin vergelijkt het met een complexe puzzel:

1. Wat zijn de harde randvoorwaarden, bijvoorbeeld bij aanbeveling 8. Wees daar scherp in.
2. Bij aanbeveling 6 staat dat het financiële kader uit de Waterwet niet ter discussie staat. De Dommel stelt dit graag wel ter discussie.

De voorzitter geeft aan dat de evaluatie van de Waterwet ook van start gaat. De punten 6 en 8 zijn een iteratief proces; stabiliteit en solidariteit zijn beiden belangrijk. Ook Jos Teeuwen vraagt hier ook aandacht voor en voor de rol van de Adviesraad daarbij. Cecile Franssen vraagt aandacht voor het niet verplichten van de trajectaanpak en vraagt aandacht voor exogene risico's. De aanbevelingen 10 en 11 zijn erg belangrijk. De voorzitter benadrukt dat de beheerder het project moet doordenken en dat een trajectaanpak



daar behulpzaam bij kan zijn. Els Otterman benoemt de ingangstoets en voorverkenning als 2 andere instrumenten voor deze fase.

Rob Veenman stelt dat de aard van projecten complex en dynamisch is en dat met kasschuiven veel te realiseren is. Hij stelt voor in die richting te denken. Hij is voorstander van het scheiden van planning en financiën. Hij brengt nog 2 kleinere punten in. De WWK ontbreekt in dit hele traject. Dat is een gemiste kans. Ook is hij geen voorstander van het verplichten van de trajectaanpak.

Peter Smit antwoordt dat vanwege de urgentie er geen WWK over dit onderwerp geweest is. Er zit wel wat overlap in personen in de Adviesraad en de bestuurlijke werkgroep. Erik Keulers vult aan dat het ook vreemd is een bestuurlijk advies ambtelijk terug te leggen. De Adviesraad zal nog wel helder moeten maken hoe hun advies zich verhoudt tot het bestuurlijke advies van vandaag.

Bas Knapp heeft opmerkingen bij de aanbevelingen. Hoe ga je punt 2 doen? En hoe past aanbeveling 6 in de alliantiegedachte? Bij punt 8: Hij is benieuwd of de solidariteitsbijdrage groeit en de planning niet wordt gehaald. Gaan we al toewerken naar een kilometerprijs, die meer realistisch is? Els Otterman geeft aan dat dit vragen zijn voor het vervolg. Dit is een begin. We zullen ook zelf in de eigen organisatie sturen en elkaar helpen en aanspreken.

De bestuurlijke werkgroep hoopt dat we het met deze aanbevelingen gaan redden.

Erik Keulers is blij met het gezamenlijke gevoel van urgentie. Het is goed te blijven redeneren wat op korte en lange termijn kan.

Hennie Roorda vraagt naar huidige programma. De voorzitter geeft aan dat de Unie nog officieel op het programma moet reageren, maar dat deze van de week schriftelijk wordt vastgesteld. Erik Wagener geeft aan dat de advies nog niet in de programmering zit. Er is wel veel steun voor het ontkoppelen van de programmering en de financiën. Dat heeft echt wel snel effect op de financiële stabiliteit.

De voorzitter vat samen dat de commissie uitgebreid de tijd heeft genomen voor dit onderwerp en dat dit heel goed geweest is, met allerlei uitvoeringsvragen van heel positief tot we zijn niet tegen dat het advies wordt omarmd als CWK. Er zijn veel uitwerkingsvragen, zowel inhoudelijk als proces. We zullen op 3 december het advies van de werkgroep stabiliteit ter besluitvorming voorleggen en het vervolg voor het Programmabestuur en de eigen gelederen bespreken.